

Czym jest ADHD

ADHD jest sformułowaniem, które coraz częściej słyszymy w szkołach. Stwierdzenie, że dziecko cierpi na ADHD jest często negatywnie odbierane przez rodziców i otoczenie. Zdarza się również, że wykorzystując wszechobecne w dzisiejszych czasach ADHD dzieci, uczniowie a nawet rodzice usprawiedliwiają wszelakie niepowodzenia dziecka na gruncie szkolnym, towarzyskim czy pozaszkolnym. Czym jednak jest ADHD? – czy tylko usprawiedliwieniem dla mniej zdolnego i niegrzecznego ucznia, czy może czymś więcej.

ADHD attention-deficit hyperactivity disorder¹ określamy zespół nadpobudliwości psychoruchowej z zaburzeniami koncentracji uwagi. Osobom cierpiącym na zespół nadpobudliwości nie zdarzają się chwile dekoncentracji – jak często twierdzą rodzice – a wręcz jej chroniczny brak. Problemy zaczynają się bardzo wcześnie, lecz często zostają rozpoznane dopiero wtedy, gdy dziecko idzie do szkoły, jest to przypadłość neurologiczna. ADHD niejednokrotnie towarzyszą inne przypadłości takie jak dysleksja, dyspraksja, dyskalkulia, zaburzenia lękowe czy zachowania opozycyjno-buntownicze.

Dysleksja – schorzenie utrudniające proces czytania i pisanie. Zachwiana orientacja przestrzenna oraz percepcyjna. Problem z rozpoznawaniem dźwięków i ortografią. Dyslektycy są bardzo kreatywni. Schorzenie dziedziczne.

Dyskalkulia - zaburzenie zdolności rozpoznawania liczb i liczenia. Może być wrodzona lub wtórna.

Dyspraksja – zaburzenie zdolności ruchowych wynikające z niedorozwoju układu nerwowego.

Okres rozpoznania ADHD

ADHD jest dziedziczne. Choroba ujawnia się dość wcześnie. W miarę dorastania problemy związane z nadpobudliwością ulegają zmianie. Należy jednak pamiętać, że z ADHD nie można po prostu wyrosnąć. ADHD nie przechodzi z wiekiem – jak życzyliby sobie tego niektórzy rodzice. Osoby dorosłe również cierpią z powodu swojej przypadłości jednak wraz z wiekiem uczą się z nią żyć a często wykorzystują możliwości, jakie daje im ADHD.

W okresie przedszkolnym syndrom ADHD ujawnia się w nadmiernej pobudliwości, aktywności dziecka – jest ono w ciągłym ruchu, zawsze gotowe, by coś spocić. Dzieci z ADHD z chęcią nawiązują przyjaźnie, jednak kontakt z rówieśnikami kończy się najczęściej kłótniami, przepychankami, szarpaniną a nawet biciem. Okres wczesnoszkolny jest momentem, gdy ADHD jest najczęściej rozpoznawane, choć jego objawy dają się we znaki już wcześniej. Dziecko nie potrafi skupić się na lekcji, często wstaje, chodzi po klasie, wierci się, nie odrabia zadań domowych, jest nieprzygotowane. Nie potrafi dostosować się do zasad panujących w szkole czy na lekcji. Uzyskuje słabe wyniki, a w konsekwencji jest odrzucane przez środowisko rówieśników.

Okres młodzieńczy – gimnazjum i liceum – to moment przełomowy w życiu człowieka i tutaj raz jeszcze syndrom ADHD uprzykrza nam życie. Nastolatki z ADHD często nie spełniają wymagań, jakie stawia się młodemu człowiekowi w odniesieniu do zachowania. Nie potrafią wyrobić w sobie samokontroli czy poczucia odpowiedzialności. Z wiekiem człowiek przyzwyczaja się żyć z ADHD, osoby dorosłe cierpiące na tę przypadłość często przejawiają zdolność robienia kilku rzeczy w tym samym momencie, co dla wielu osób jest wręcz niewykonalne. Niestety ADHD może również sprzyjać bezrobociu jako efekt niskich wyników w nauce, osoby dorosłe z ADHD mają często problemy z utrzymaniem związku czy pracy, bywają uzależnione od czegoś np. papierosy, alkohol. Nie radzą sobie z codziennymi obowiązkami, zaczynają wiele rzeczy nie kończąc. Dla pocieszenia jednak warto dodać, że ADHD nikogo nie skazuje na niepowodzenie, wielu znanych naukowców czy pisarzy cierpiało na syndrom ADHD np. Albert Einstein, Leonardo da Vinci, Agatha Christie.

Objawy ADHD

Typowymi objawami towarzyszącymi przy schorzeniu ADHD są:

- Brak zorganizowania
- Zapominalstwo
- Brak skupienia czy utrzymania koncentracji podczas zabawy/ pracy
- Niemożność usiedzenia w jednym miejscu – wiercenie się
- Nadmierna aktywność
- Zaczepianie, przeszkadzanie innym
- Problemy z zabawą w ciszy i spokoju
- Nadpobudliwość
- Nadmierna impulsywność

Podtypy ADHD

ADHD podzielić można na dwie kategorie:

- a) Zaburzenia koncentracji uwagi
- b) Nadpobudliwość psychoruchowa

Oraz na trzy podtypy:

- a) ADHD podtyp mieszany – brak koncentracji uwagi oraz nadpobudliwość psychoruchowa.
- b) ADHD podtyp z dominującym brakiem koncentracji uwagi.
- c) ADHD podtyp z dominującą nadpobudliwością psychoruchową.

ADHD po raz pierwszy zostało rozpoznane w roku 1902 przez profesora Still'a badającego ówczesnie grupę dzieci mających problemy z koncentracją. Still postawił hipotezę, że przyczyny związane z kontrolowaniem zachowań mają podłoże biologiczne. Hipotezę potwierdził w roku 1937 psychiatra Charles Bradley, który odkrył również, że pobudzona amfetaminą psychika może zmniejszać nadpobudliwość. Do końca lat 50-tych ADHD funkcjonowało pod pojęciem „zespołu mikro-uszkodzeń czynności mózgu”. Aktualne określenie attention-deficit hyperactivity disorder (ADHD) ustalone zostało w roku 1994 przez Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne. ADHD jest coraz częstszym problemem

dotykającym dzieci, młodzież, rodziców oraz nauczycieli. Choroba ta zagłusza wysoki poziom inteligencji dziecka sprawiając, że poziom intelektualny dziecka w szkole nie odstaje od średniej. Należy jednak pamiętać, że większość chorych na ADHD to dzieci z ponadprzeciętnym poziomem inteligencji, które codziennie borykają się ze swoją przypadłością często objawiając zachowania agresywne wynikające z ich irytacji spowodowanej niemożnością kontrolowania własnych zachowań.

Z materiałów edukacyjnych na portalu <http://edukator.edux.pl/>

Bibliografia:

Grochulska, Joanna Reeducacja Dzieci Agresywnych, Warszawa 1982, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne
O'Regan, Fintan J. ADHD., Warszawa 2005, K.E. Liber
Pffiffner, Linda J. Wszystko o ADHD [All About ADHD], Poznań 1996, Zysk I S-KA
U. Schafer Dlaczego dzieci się wiercą, Warszawa 2001, „Erda”.

Strony internetowe:

<http://www.psychologia.edu.pl/index.php?dz=strony&op=spis&id=2988>